

23. BÖLÜM

KARŞIT PARTİLERDEN OLANLARLA İLİŞKİLER

- **BELEDİYE MECLİSİNDE
BİRLİK VE DAYANIŞMA**
- **KARŞIT PARTİ YÖNETİCİLERİNE
OLAN YAKLAŞIM**
- **SEBATİ ATAMAN'IN ZİYARETİ**
- **YAKIŞIKSIZ BİR POLEMİK;
TUTARLI BİR DEMEÇ**
- **AYRI PARTİLERDEN OLANLAR
BİRLİKTE OLAMAZ MI ?**

23. BÖLÜM

KARŞIT PARTİLERDEN OLANLARLA LİŞKİLER

Türkiye’de 1980 öncesinde, partiler arasında uygar demokratik ilişkiler hiç yoktu. Kutuplaşma ve cepheleşme egemendi. Ankara’dan, en tepedeki TBMM’den başlayan bu olumsuzluk, düşük yoğunlukta da olsa, Safranbolu’ya da yansiyabiliyordu.

Ancak, Safranbolu’da ayrı partilerden de olursa herkesin birbirini tanıması, karşılıklı ilişkilerin olması, eski dostluk ve arkadaşlık bağlarının bulunması önemli bir olanaktı. *“Barışmasını bilmeyen politikacı olmamalı”* denir. Bu, politikada uyuşma ve uzlaşmanın önemini ve gereğini vurgulayan çok doğru bir sözdür. Belediye Başkanlığım döneminde hep bu gerçeği ilke edinerek davranmaya çalıştım; ancak belki benden kaynaklanan nedenler de olabilir; her zaman başarılı olamadım.

• BELEDİYE MECLİSİ’NDE BİRLİK VE DAYANIŞMA

Belediye Meclis toplantılarında, karşı partiden üyelerle aramdaki dostluk ve arkadaşlıklardan yararlandım. Safranbolu’nun çıkarları sözkonusu olduğunda, muhalefetteki AP’li Belediye Meclis üyelerinden de büyük destek gördüm; Hulusi ZEREN’in eski Belediye Başkanlığı olarak görüşlerini önemsedim. Mustafa ÇETİNYURT, Safranbolu Haftaları’nda ön safta büyük çaba gösterdi, Kireççi Hüseyin ÖZER, partisi yetkililerince eleştirilse de, suya zam yapılması gibi, zorunlu yeni tarife düzenlemelerinde olumlu oy kullandı.

Mustafa ÇETİNYURT

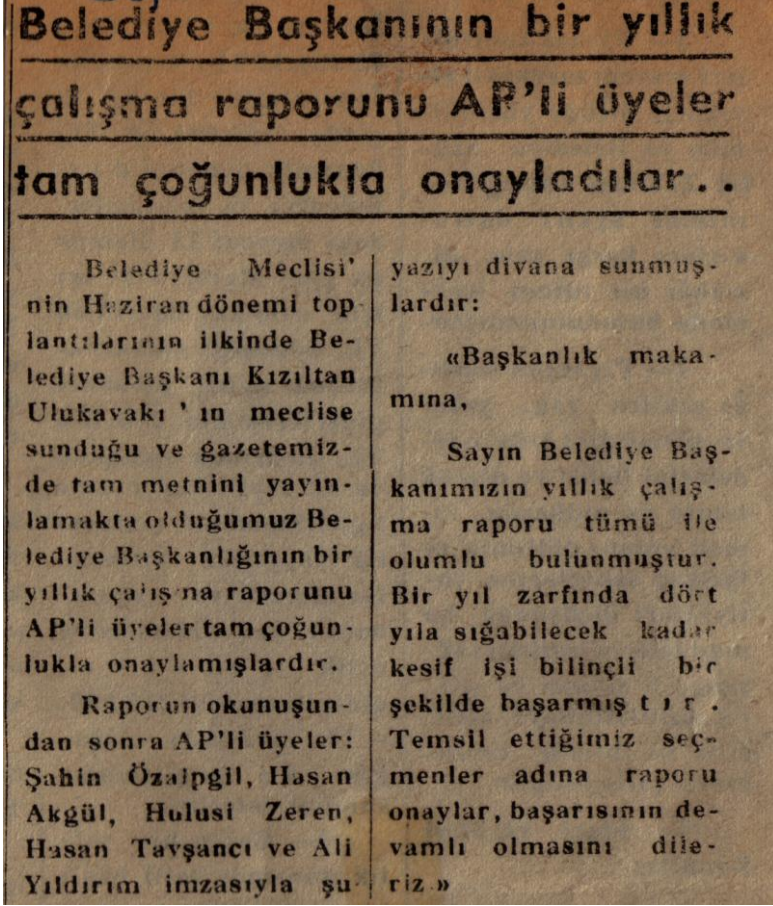
1580 Sayılı Belediyeler Kanununa göre her yıl Belediye Meclisi’nin, Haziran başındaki olağan toplantısına sunulması ve müzakeresi gereken, Belediye Başkanlığı’nın bir önceki yıla ait çalışma raporuna, karşı partiden Belediye Meclis üyesi arkadaşlarımla genellikle hep olumlu oy kullanmak suretiyle gösterdikleri siyasal olgunluğu, hep şükranla anımsarım.

Hüseyin ÖZER

Ayrıca, karşı partiden olanlar, her ne sebepten olursa olsun, Belediye Meclis üyeliğinden istifa etmek istediklerinde, Meclis’te çoğunlukta olan CHP’lilerin istifayı kabul etmemesi de, partiler arası bir başka güzel

davranış örneğini oluştururdu; bu yüzden ancak arka arkaya üç toplantıya katılmama halinde yasal olarak Belediye Meclis üyeliği düşüyordu. AP'li üye Ünal HACIALIOĞLU'nu istifasını geri alması için, başarılı olmasam da, çok uğraştığımı unutamam.

Safranbolu'da İLKSES Gazetesi (13.06.1975)

• KARŞIT PARTİ YÖNETİCİLERİNE OLAN YAKLAŞIM

Başbakan ve Bakan olarak Safranbolu'yu ziyaretlerinde olduğu gibi, seçim dönemlerindeki gelişlerinde de, hem Süleyman DEMİREL'e ve hem de Necmettin ERBAKAN'a, partilerinin ilçe binalarına bizzat giderek, Belediye Başkanı sıfatıyla, kentimize hoş geldiniz demeyi hep bir görev bildim.

Bu arada, Belediye Başkanlığında bulunduğum süre içinde, tüm partilerin ilçedeki önde gelenleriyle de hep iyi ilişkiler kurabilme arzu ve düşüncesinde oldum. Genellikle olumlu karşılık aldım. MSP (Milli Selamet Partisi)'den Erol ALTINOK (*Foto Erol*) ile Belediye Meclis Üyesi Saadetin

CEBECİ'nin; MHP (Milliyetçi Hareket Partisi)'den İlçe Başkanı Yaşar KILIÇ'ın yardım ve ilgileri oldu.

Ancak Eylül/1974'de AP (Adalet Partisi) İlçe Başkanlığına, Belediye Başkanlığı seçimlerinde rakibim olan Türker AYYILDIZ'ın seçilmesi sonrasında, Başkanlığını telgrafla kutlamam ve teşekkür telgrafı almam dışında, bu partinin Sayın İlçe Başkanı ile bir yakınlaşma sağlayamadım. Uygur bir ilişki kurabilmek amacıyla, ilgisini ve aracılığını rica ettiğim, komşusu olan aynı partiden bir Belediye Meclis üyesi, ya çekindi ya da uygun görmedi, yardımcı olamadı, yan yana gelemedik. Bunu kendi adıma, hep bir talihsizlik olarak kabullenmiş ve AP gibi büyük bir kitle partisinin İlçe Başkanı ile birlikte görünmenin, onun görüş ve önerilerini değerlendirmenin ve hatta uygun olanlarını yerine getirmenin, Safranbolu'da barış ve kardeşlik ortamı yaratılmasına katkı sağlamanın yanı sıra, Safranbolu açısından kazanım olacağını da hep düşünmüştümdür.

12 Eylül 1980 Harekatı'ndan sonra İlçe Jandarma Komutanı Asb.Fuat ÖZEL, partilerin ilçe başkanları ile partilerin önde gelen kişilerini, ilçede dargınlıklara son vererek, bir barış ortamı yaratabilmek amacıyla, 18 Eylül 1980 günü komutanlıkta toplantıya çağırdı. CHP İlçe Başkanı Mehmet TORUN'la katıldığım bu toplantıda, Belediye Başkanlık seçimlerinde iki kez rakibim olan aday, Komutanın benden bahisle. "*bak Belediye Başkanlığı son buldu, artık barışın*" demesi ve ısrarlı ricaları üzerine, zorla elimi sıktı. Böylece iş işten geçtikten sonra, ancak Devlet zoruyla bir araya gelebildik.

Belediye Başkanlığı yaptığım dönemde, AP'nin İlçe Başkanlığına Temmuz/1978 sonunda seçilen Ünsal TUNÇÖZGÜR'le ise, Belediye Başkanlığımın son yıllarında da olsa, diyalog kurabilmiş olmaktan çok mutlu oldum. Seçim kampanyaları sırasında, AP'nin sözcüsü olarak kendisiyle zaman zaman çok sert tartışmalarımız olmakla beraber, AP İlçe Başkanı olduğu dönemde, önemli bir ricamı olumlu karşılamakla, beni kendisine müteşekkir bıraktı.

1979 yılının son aylarında Sayın DEMİREL azınlık hükümetini kurup, AP yeniden iktidar olduktan sonra, başta Valiler olmak üzere, kamu görevlilerinin nakil ve atamaları yapılıyor ve Safranbolu'da da, iktidar partisi ilgililerinin istemiyle bir kısım memurların başka yerlere gönderileceği söylentileriyle birlikte, Kadastro Müdürü Erdoğan KEMER görevinden alınıp, tapu ve kadastro işlemlerinde deneyim sahibi olması bir yana, kimya öğrenimi görmüş bir genç kişi, her ne hikmetse onun yerine getirilmiş bulunuyordu.

Lise Müdürü Rifat CAYMAZ'ın da Safranbolu'dan başka yere gönderileceğini duyunca, Belediye Meclisi Üyesi ve AP Meclis Grubu'nun Başkanı Dr. Ahmet TÜRKMEN'den, partilerinin İlçe Başkanını parti binasında ziyaret etmek istediğimi; bana randevu sağlamada aracı olmasını rica ettim. İki

gün sonrası için verilen randevuya Sayın Dr. TÜRKMEN'le birlikte gittik, Çarşı'da Demircilerbaşı'ndaki AP İlçe binasında, Başkan Ünsal TUNÇÖZGÜR beni karşıladı, hüsnü kabul gösterdi; ziyaret nedenini şöyle açıkladım.

Sınıf arkadaşım, Danaköylü Lise Müdürü Rifat CAYMAZ'ı, kendisinin Ortaokul'da bizden iki sınıf altta olduğu için, yeterince tanımamış olabileceğini, öğrenciliği gibi, öğretmenlik ve yöneticilikte de, Sayın CAYMAZ'ın çok başarılı olduğunu, eski görev yeri Milas Lisesi Müdürlüğü'ne, Muğla parlamenterlerinin ısrarlı istemleriyle yeniden atanması aşamasında, benim yoğun uğraşarımla, araya Zonguldak parlamenterlerini koymak suretiyle, partili hiç kimsenin asla kendisine karışmayacağı sözü de verildikten sonra, zorla ikna edilerek Safranbolu'ya atanmasının sağlanabildiğini, ne doğrudan doğruya, ne de öğrencilerini yönlendirerek dolaylı yoldan siyasal etkinlikleri bulunmadığını anlattım.

Rifat CAYMAZ - Lise Müdürü

Onun döneminde Safranbolu Lisesi'nde, eğitim ve öğretim düzeyinin yükseldiğini de belirttikten sonra, memurların iktidar partisi yandaşı olmalarından kaynaklanan sorunlara ve Rifat CAYMAZ gibi siyasal görüşlerini görevine yansıtmayan memurların görevlerinde kalmalarının toplumsal yararlarına değindim.

Sayın TUNÇÖZGÜR beni dikkatle dinledi; genel olarak görüşlerime katılmış olmalı ki, Rifat CAYMAZ görevden alınmadı; emekli olana kadar, eğitim alanında Safranbolu'ya hizmet vermekten yoksun bırakılmadı.

Ünsal TUNÇÖZGÜR'le ayrıca, yanan hükümet konağıyla ilgili olarak da ilişki kurmakta yarar gördüm. Kale'deki tarihi Hükümet Konağı'nın tüm çabalara karşın 4 yıldır onarımına başlanmaması üzerine, 1980 yılı yaz aylarında bir gün Safranbolu'ya geleceğini öğrendiğim Devlet Bakanı Köksal TOPTAN'ın Eflani yolu ayrımında Karaevli'deki karşılama törenine katılmak istediğimi söyleyerek, bu konuda bana yardımcı olmasını, AP İlçe Başkanı Ünsal TUNÇÖZGÜR'den rica etmiş ve o da kabul etmişti. Sayın Bakan her ikimizi karşılama yerinde makam otomobiline almış, Safranbolu'ya gelene kadar, kendilerine sorunumuzu ve önerilerimizi anlatmak fırsatı bulmuştum. Ancak kısa bir süre sonra 12 Eylül Harekati'nin olması, Devlet Bakanı Köksal TOPTAN'ın olumlu yaklaşımlarını sonuçsuz kılmıştı.

Devlet'in Memuru olmanın gerektirdiği çerçevede hizmet vererek, Safranbolu'ya yararlı olan her kamu görevlisine elimden geldiğince destek olmayı kendime görev bildiğim gibi, Safranbolu'nun sorunlarının çözümünde iktidar partisinin bakan ve parlamenterleriyle ilişki kurmaktan da hiç geri durmadım. Her ne kadar Belediye Başkanlığım döneminde CHP'li olmayan Zonguldak parlamenterlerinden sadece Fevzi FIRAT ⁽¹⁾, Belediye Başkanı olduktan kısa bir süre sonra, beni kutlamak için Belediyeye uğramış, başka hiç biri Safranbolu'ya geldiklerinde benimle görüşmek istemiş olmasalar da, bu, benim onlara ulaşmama engel olmamalıydı. Çünkü Safranbolu'ya ilişkin sorunların çözümü, onların da göreviydi. Kaldı ki, CHP'li parlamenterler de, CHP'li olmayan Belediye Başkanlarını ziyaret etmezlerdi sanırım.

CHP'li olmayan parlamenterler dışında, Safranbolu için en yararlı ilişkiyi AP Zonguldak Senatörü Ahmet Demir YÜCE ile kurduğumu özellikle vurgulamalıyım. Kendisinin, AP'nin iktidar olduğu 1975-77 yılları ile 1980 yılında, Safranbolu ile ilgili kimi sorunların çözüme kavuşmasında, asla unutulamayacak yardım ve katkıları oldu. Her yerde ve her fırsatta minnet ve şükranla yadettiğim Senatör Sayın YÜCE ile olan ilişkilere, bu kitabın, yeni Hükümet Konağı yapımıyla ilgili 16.bölümünde, çok geniş biçimde ve bir vefa borcunu yerine getirme düşüncesiyle, özel olarak değinmiş bulunuyorum.

● SEBATİ ATAMAN'IN ZİYARETİ

Safranbolulu bir milletvekili olan Sebati ATAMAN'la bir diyalog kuramamış olmayı, Belediye Başkanlığı yaptığım dönem için, Safranbolu açısından bir kayıp kabul ederim. CHP Genel Başkanı Sayın İsmet İNÖNÜ'nün, *"kuyudan adam çıkartma"* politikası olarak bilinen girişimiyle, Anayasa'da yapılan değişiklik sonucu, 1960 öncesinin Demokrat Parti mensuplarına, 1969 yılında siyasi af çıkarılmıştı.

1973 Milletvekili genel seçimlerinde AP'den Zonguldak Milletvekili seçilen ve Maliye Bakanlığı da yapan, Çaycuma Sadık Tekin MÜFTÜOĞLU'nun vefatı sonrasında boşalan bir milletvekilliği için, 12 Ekim 1975 tarihinde Zonguldak'ta da milletvekili ara seçimi yapılacaktı. Bu seçimde, siyasi aftan yararlanan eski DP milletvekili Sebati ATAMAN, AP'den milletvekili aday oldu. CHP adayı da, Zonguldak Baro Başkanlarından Avukat Burhan KARAÇELİK'ti.

Seçimlerden bir ay kadar önce, bir sabah erkenden, "Atik" lakabıyla bilinen Mustafa UYARGİL telefonla beni aradı; gece kendisinde konuk olan Sebati ATAMAN'ın benimle görüşmek arzusunda olduğunu ve hangi saatin uygun olabileceğini öğrenmesini istediğini bildirdi. *"Kendileri için hangi saat uygunsa buyursunlar, şeref verirler"* dedim, gelecek olan sadece bir

(1) Fevzi FIRAT, çok önceki yıllar Karabük'te Belediye Başkanlığı da yapmıştı.

aday değil, eski bir milletvekili ve eski bir bakandı, DP'nin önde gelenlerinden, Safranbolulu çok tanınmış bir politikacıydı.

Geliş yolu üzerine ve Belediye yakınına görevliler çıkardım, gelmekte olduğu haberi verildiğinde, aşağıya inip Belediye'nin sokağa açılan dış kapısının önünde karşıladım, beraberlerinde Mustafa UYARGIL de vardı.

Kendileriyle ilk kez karşılaşıyordum. Adaylıklarını kutladım, hayırlı olması dileğinde bulundum. Espri olsun diye, zor bir konumda bulunduğumu bildirerek, bir Safranbolulu olarak kazanmalarını, bir CHP'li olarak kazanmamalarını istemek gibi bir ikilem içersinde olduğuma değindi isem de, olumlu olumsuz bir tepki alamadım.

Hıdırlık'ta babasının mezarına ziyarete gittiğini, mezar çevresinin bakımsız olduğunu, etrafta ineklerin otladığını, bunlara mani olmamız gerektiğini söyledi. Babaları rahmetli Dr. Ali Yaver ATAMAN'ın Kurtuluş Savaşı sırasında ve Cumhuriyet döneminde Safranbolu'ya çok değerli hizmetleri olduğunu, bu nedenle Mezarlığa değil de, Hıdırlık gibi özel bir mekana defnedildiğini bildiğimi belirttim.

Ancak personel yetersizliğinden her tarafı açık Mezarlık'ta da, Hıdırlık'ta da sürekli bekçi görevlendirilemediğini, zaman zaman yaptırılan genel bir temizlikle yetinmek zorunda kalındığını, özür dileyerek anlatmaya çalıştım. Çayını içmişti, başka bir şey konuşmadan, Safranbolu sorunları hakkında bilgi de almadan hemen ayrıldı.

• YAKIŞIKSIZ BİR POLEMİK; TUTARLI BİR DEMEÇ

Seçim çalışmaları sırasında Sayın ATAMAN, Safranbolulu olduğunu özellikle vurguluyor, *"Karakışoğlu Avukat Abdi, Terzi Celal arkadaşımdır, beni onlara sorun"* diyor, CHP'ye de sataşmadan edemiyordu.

Ben de, yaptığım konuşmalarda kendisini Safranbolu'da herkesin tanıdığını, 1954 ve 1957 seçimlerinde Zonguldak Demokrat Parti Milletvekili olmasına ve Menderes Hükümetlerinde Bakanlık yapmasına karşın, daha önce 1950 seçimlerinde CHP listesinde yer aldığını ⁽²⁾, eski bir CHP'li olarak CHP'ni suçlamasının kendisine yakışmadığını belirtiyordum.

1960 öncesinde milletvekili ve bakan olarak Safranbolu'ya bir hizmetinin olmaması nedeniyle, Safranboluluların onun yerine, *"ev'in değil,*

⁽²⁾ Çoğunluk sisteminin uyguladığı 1950 seçimlerinde Zonguldak Milletvekilliklerinin tamamını DP kazanmış olmakla beraber, mazbatasını almadan vefat eden Maksut ÇİVİ'nin yerine, CHP'den en çok oy alan Sebati ATAMAN'a il seçim kurulu milletvekilliği mazbatasını vermesine karşın, CHP'li Sebati ATAMAN'ın mazbatasını, o zaman yürürlükteki yasaya göre, DP'nin büyük bir çoğunluğa sahip olduğu TBMM'nce kabul edilmemiştir.

el'in iyisi" konumundaki, CHP'nin adayı, Zonguldak Avukatlarından Bartın'lı Burhan KARAÇELİK'e oy vermeleri gerektiğini söylüyordum.

Buna Sebati ATAMAN, "bir zamanlar CHP'li olsam da, yundum, yıkandım, her türlü pislikten arındım, Safranbolulu CHP'lilerin pisliğini temizlemeye, Türkiye'deki deterjan fabrikalarının bir yıllık üretimleri bile yetmez" diyerek, hiç bekenemeyecek ve kendisine yakışmayacak bir yanıtla karşılık verdi. Ben de, "1960 öncesinde Koordinasyon Bakanlığı yapmış, Türk politik yaşamında ağırlığı olan, deneyimli bir politikacı nasıl böyle konuşabilir; o böyle konuşursa başkaları ne yapmaz?, kendine hiç yakışmayan bu çirkin sözleri reddediyoruz, kendine iade ediyoruz" demek zorunda kaldım.

Avukat Burhan KARAÇELİK
Zonguldak CHP Milletvekili Adayı

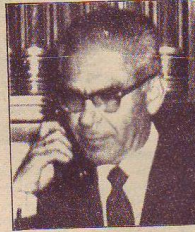
Ancak, böylesine yakışıksız seçim konuşmalarına karşın, Sebati ATAMAN, Ekim/1975 ara seçimini kazanıp, Zonguldak milletvekili olduktan

sonra, sorumluluk sahibi bir Devlet adamı kimliğinde, çok tutarlı ve çok doğru davranışlar içerisinde de olmuştur. Örneğin, arşivimde sakladığım yanda bir fotokopisi yer alan 04 Şubat 1976 tarihli "Politika" gazetesindeki özel demeci şöyledir:

AP ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLADI

ATAMAN'IN *Politika*'YA DEMECİ

"DURUM VAHİM, DEMİREL HATALI"

Demokrat Parti dönemi- nin milletvekillilerinden ve bakanlarından. 27 Mayıs hareketinden sonra Yassı - dada yargılandı ve mahkûm oldu. Affın yararlanarak AP, ye girdi ve son ara seçimle- rinde Zonguldak'tan millet- vekilli seçildi.

"Bu aşamada yapılacak tek şey iki büyük partinin işbirliği yapmasıdır. Vatandaş ta bunu bekliyor Başka türlü kurtuluş yoktur,,

konmamış ama bir sol harekettir... Yapıdan gelen enflasyon, yolsuzluklar ve bazı adaletsizliklerin sonucu hareket halkın gözünden düştü... 27 Mayıs hareketi, 27 Mayıs günü olumlu bir hareketti. Ama 28 Mayıs günü çığırından çıktı. Eğer 27 Mayıs olmasaydı, yapılacak seçimde CHP tek başına iktidar

"...ECEVİT komünist değildir .Onu çocukluğundan tanırım. Babası çok iyi dostumdu. Evlerine gider gelirdim. ECEVİT marksist olmadığını söylerken doğruyu ifade ediyor. ECEVİT özgürlükçü bir sosyal demokrattır... Demokrat Parti bir halk hareketidir. Adı

olacaktı. 27 Mayıs bunu önledi. 27 Mayıs'tan önce rahmetli Başbakanı seçim önerdiğim zaman, 'Sebati, ben de seçim istiyorum ama bu ortamda seçime gidilirse kan dökülür' dedi...Türkiye'de bugün bir kargaşa hazırlanmaktadır... Kanıma göre ECEVİT de, DEMİREL de, TÜRKEŞ de hatalıdır. Bu aşamada yapılacak tek şey iki büyük partinin işbirliği yapmasıdır."

Türkiye'de 1976 öncesinin son çeyrek yüzyılında yaşananları, bu kadar güzel ve isabetli analiz edebilen Sayın ATAMAN'ın, ara seçimlerdeki Safranbolu söylemlerini, bu durumda iyimser bir yaklaşımla, siyasal polemik ve demagoji olarak açıklamak uygun olur sanırım.

• AYRI PARTİDEN OLANLAR, BİRLİKTE OLAMAZ MI ?

1980 öncesinde siyasal kutuplaşmalar ve dargınlıklar, o kadar doğal ve olağan karşılanmağa başlamıştı ki, bunun aksine bir görüntü ve örneğin, farklı siyasal partilere mensup önde gelen kişilerin bir arada görülmeleri, çoğu kez olağanüstü bir olay gibi algılanır olmuştu.

05 Haziran 1977 seçimlerinde, Karabüklü avukat arkadaşım Halim KARTAL, AP'den Zonguldak Senatör adayı, ben de CHP'den Zonguldak Milletvekili adayı olmuştuk; ancak, ikimiz de seçilememiştik; Bir akşam Bağlar'daki İşçi Lokali'ne getirilen içki yasağı nedeniyle, lokanta olarak hizmete açılan, Arslanlar'daki eski Halkevi binasının bahçesinde Halim KARTAL'la oturmuş, söyleşide bulunuyorduk.

Sokaktan geçen en az 15-20 kişinin, durup ikimizi izlediğine, birbirlerine bizi göstererek bir şeyler konuştuklarına tanık olmuştuk. Daha sonraki günler Safranbolulu CHP'liler Sayın KARTAL'ın CHP'ye geçeceği, AP'liler de benim AP'ye geçeceğim yorumlarında bulunmaya başladılar. Onlara göre böyle bir olasılık olmasa, partilerinden senatör ve milletvekili adayı olmuş, önde gelen bir AP'li ile Belediye Başkanlığı da yapmış, önde gelen bir CHP'li bir araya gelemezler; birkaç saat beraber olamazlardı.

İşte 1980'lere yaklaşılacak bir ortamda, ayrılıkları körükleyen tutum ve anlayışların topluma egemen olduğu bir dönemde, Safranbolu'da, farklı siyasal partilerden olanların karşılıklı ilişkileri böyle yorumlanabiliyor; böyle beklentilere yol açabiliyordu.

Bununla beraber, 1977 Milletvekili adaylarını belirlememek amacıyla, 01 Mayıs 1977 günü yapılan ön seçimde, sayıları az da olsa beni desteklemeyen CHP'li delegelere, eski Belediye Başkanı AP'li Ömer AN'ın, bana oy verilmesinin bir hemşehrlik görevi olduğunu hatırlattığı, çok güzel örnekler de yok değildi.